

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“
ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ“

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д.пс.н. Майяна Милчева Митевска

ОТНОСНО: дисертационен труд на **МИХАЛ САПФИР**

на тема

**„ЕФЕКТИТЕ ОТ РЕФОРМАТА „НОВ ХОРИЗОНТ“ ВЪРХУ
ПРОФЕСИОНАЛНОТО СЪЗНАНИЕ НА ДЕТСКИТЕ УЧИТЕЛИ В
ИЗРАЕЛ“**

за присъждане на образователна и научна степен “доктор”
Професионално направление 3.2. „Психология“
Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Научен ръководител

Проф. д.п.н Николай Колишев

Становището е възложено по решение на Научното жури, определено със Заповед на Ректора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“ №371/19.06.2023 г.

Дисертационният труд е обсъден на заседание в Катедра „Психология“ към Юридически факултет при Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ и е насочен за защита пред Научно жури.

Новите моменти в представения дисертационен труд е, че се разглежда последователно и системно за пръв път перспективата на образователната реформа "Нов хоризонт" в Израел и организационните промени в системата на предучилищното образование, като се разглежда и приложната стойност за насочено трансформиране на реактивното в проактивно поведение. В съвременния динамичен контекст и възприемана несигурност, провокирана от кризи, тази поска има потенциал за бъдещо развитие. Тя може да бъде допълнена и от заключението за значимостта на изграждането на проактивна нагласа за себerefлексия и целенасочено търсене и разширяване на ефективните копинг поведения. Очертаните от авторката приноси имат и широко поле на приложимост и са с висока практическа стойност.

Специфичното в подхода на разработката е, че резултатите са изведени от последователни изследвания, преминали са през задълбочен научен и теоретичен анализ и са достигнали до широкото поле на адаптивност в практиката в областта на предучилищното образование и консултативната практика. В резултат от проведените изследвания са разкрити и са разработени подходи и средства за ефективно управление на комуникационните канали и процедури за работа между членовете на персонала на детската градина и поддържане на оптимални нива на стрес. Проучена е в дълбочина степента на реформата „Нов Хоризонт“ и нейното отражение върху връзката между родителите и детската градина по отношение на родителската удовлетвореност от дейностите в детската

градина, сътрудничеството с родителите и повишената информираност на родителите за случващото се в детската градина. Този принос на изследователката задълбочава разбирането на явлението и разкрива нови действени механизми за управление на връзките и взаимодействията, влияещи на психичното благополучие. Взети са под внимание както индивидуалните фактори, така и социалния контекст – конкретно стратегиите за адаптивността и към променящите се условия на средата. Предлаганото разглеждане на проактивното поведение като компонент на оптималната себеопределеност е приносна авторска позиция, особено ценна в развитиен аспект. Между приносите на представената разработка е предложеният модел на стимулиране изграждането и поддържането на проактивната нагласа за себerefлексия и оценка на ситуациите. Този резултат оценявам като сериозен научен принос и полезен за практиката на предучилищното образование.

От съдържанието на дисертационния труд, става ясно, че докторантката отлично познава състоянието на разработвания проблем и особено по отношение на практическите подходи. Дизайнът на изследването включва анкетно проучване и интервю. Анализирани са документни източници. Избраните методики позволяват проверка на хипотезите и постигане на целта на дисертационния труд.

Михал Сапфир е реализирала анализа на дисертационния си труд в 196 страници с увод, три глави, обобщение, изводи, препоръки за прилагане в практиката. Списъкът на цитираната литература. Постигнатите резултати се илюстрират чрез таблици и фигури.

Целта на дисертационното изследване е постигната чрез следните изследователски задачи, които могат да бъдат описани като, например:

1. Да се установи въздействието на образователната реформа „Нов хоризонт“ в Израел върху някои аспекти на професионалното съзнание на детските учители.
2. Да се разработи теоретичен модел на професионалното съзнание на детските учители чрез дефиниране на понятието

„професионално съзнание“ и обособяване на аспектите на това явление.

3. Да се разкрият ключовите фактори за организационните промени, настъпили в професионалната дейност на учителите в резултат на реформата „Нов хоризонт“.
4. Да се обоснове модел на професионалното съзнание на детските учители – за създаване на съдържание, анализ на информация, колаборация, сътрудничество и взаимопомощ между заинтересованите институции и лица, участници в процеса „Нов хоризонт“.

Приносите в дисертационния труд са в професионалното направление „Психология“ и могат най-общо да бъдат характеризирани като:

1. Обследвани са основните специфики и особеностите на комуникация чрез целенасочена индивидуализирана и системна психологическа и педагогическа дейност.
2. Диагностицирани са ключовите фактори за съществуващата стройна система от взаимобвързани заинтересовани страни в предучилищното образование.
3. Изследвано е състоянието и проблемите на процеса „Нов хоризонт“.
4. Акумулиран е авторски модел на отговорността – за създаване на съдържание, анализ на информация и взаимопомощ между заинтересованите лица – на основата на индивидуален подход, изграждане на доверие и мотивация за учене.

Представеният автореферат съответства на изискванията и отразява основните тези, направените изводи и научните постижения в дисертационния труд и може да бъде публикуван след преработка на обема и прецизиране на съдържанието.

Докторантката е приложила 4 броя самостоятелни публикации.

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Като вземам предвид приносите на представения дисертационен труд, изтъкнати по-горе, практическите ползи, качеството на методиките и работата с данните от изследванията, предлагам на научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на МИХАЛ САПФИР в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

05.07.2023 г.

Изготвил становището:

проф. д.пс.н. Майяна Митевска